

Til:
Kunnskapsdepartementet

Dato:
12.09.2019

SAMSKIPNADSRÅDETS INNSPILL

Samskipnadsrådet er samarbeidsorganet for landets 14 studentsamskipnader, som tilbyr et bredt omfang av velferdstjenester til om lag 273 000 studenter. Studentsamskipnadene er ideelle private aktører som sørger for at studentene får et helhetlig tjenestetilbud spesielt tilpasset studiesituasjonen.

Samskipnadsrådet takker for muligheten til å delta i innspillsrunden til Kunnskapsdepartementets arbeid med stortingsmeldingen om arbeidsrelevans i høyere utdanning. Vi vil i vårt hørings svar begrunne og legge frem momenter rundt karriereveiledning til studenter som ikke er tatt med i høringsbrevet, men som vi mener stortingsmeldingen bør adressere.

HOVEDUTFORDRINGENE

Et arbeidsliv i endring har behov for ny kompetanse og nye ferdigheter for både arbeidsgiver og studenter som fremtidige arbeidstakere. I høringsbrevet (datert 10. april 2019) trekker statsråden frem hovedutfordringer arbeidsrelevansmeldingen skal belyse. Ambisjonen for meldingen er å styrke kvalitet og arbeidsrelevans i utdanningene gjennom bedre og mer gjensidig samarbeid om samfunnets kunnskapsbehov og studentenes læring.

I invitasjonen konstateres det blant annet at RSA har hatt beskjeden effekt i utviklingen av studietilbudene. Samskipnadsrådet legger til grunn at dette er en viktig observasjon der årsaksforholdene med fordel kan kartlegges nærmere. Åpenhet og samarbeid mellom utdanningsinstitusjoner og arbeidslivet bør være godt kjent blant både dagens og morgendagens studenter. Et viktig kriterium for fremtidige studenters valg av studiested og studieretning er nettopp en klar oppfatning av veien videre etter endt utdanning. Kunnskap om og tilgang på informasjon om hvor tidligere studenter har fått jobb – og hvor lang tid de bruker på å få jobb er viktig. NIFU lager undersøkelser med informasjon om dette, men det er svært vanskelig for en elev i videregående opplæring å få spesifikk informasjon om de ulike studie- og lærestedene på egenhånd.

Videre mener Samskipnadsrådet at dagens ordning ikke ivaretar studentenes individuelle behov for veiledning og informasjon. For å tette gapet mellom hva studentene lærer, hvordan de lærer og behovene til fremtidens arbeidsliv er vi i større grad enn før avhengig av å etablere gode

veiledningstilbud for studentene. Samskipnadsrådet mener at en økt satsning på aktive læringsmetoder som vektlegge ferdigheter som kreativitet, problemløsning og samarbeid bør være en hovedprioritet for utdanningsinstitusjonene.

KARRIEREKOMPETANSE FOR STUDENTER

Overgangen fra student til fulltidjobb er for noen helt ukomplisert, mens for andre kan dette representere en stor omstilling. Kandidatundersøkelser viser at mange studenter i Norge blant annet har utfordringer med å kommunisere egen helhetlig kompetanse til en tredjepart, eksempelvis arbeidsgivere. For å gi studenter en bedre start i overgangen mellom studentlivet og arbeidslivet er økt fokus på karrierekompetanse gjennom hele studieløpet i form av karrieretjenester et konkret og effektivt virkemiddel. Samskipnadsrådet mener det bør inngå som fast del av selve studieprogrammene, slik det anbefales i NOU 2016:7, Norge i omstilling – karriereveiledning for individ og samfunn.

Karrierekompetanse (Career Management Skills) dvs. evnen til å håndtere egen karriere, herunder planlegge, velge og handle ut i fra sine intensjoner, er kompetanse studenter bør ha tilgang til, inklusiv tilgang til de verktøyene som gjør studentene i stand til å utvikle sin egen karrierekompetanse. Dette er et ansvar som bør tillegges utdanningsinstitusjonene f.eks. gjennom profesjonaliserte karrieresentre på sine studiesteder. Samskipnadsrådet mener at bevisstheten rundt viktigheten av karriereveiledning i høyere utdanning må økes. Karrieresentrene kan med fordel gis et tydelige mandat hvor hovedoppgaven til karrieresentrene bør være å utruste studentene med karrierekompetanse.

HELHETLIG RAMMEVERK FOR KARRIEREVEILEDNING

For at både utdanningsinstitusjoner og arbeidslivet, med ulike formål og rammebetingelser skal ha en felles forståelse av karriereveiledningens formål, oppdrag og kvalitative innhold bør det utvikles et nasjonalt kvalitetsrammeverk. Utarbeidelsen av et slikt kvalitetsrammeverk bør involvere karriereveiledningsaktører, arbeidslivet og myndigheter på ulike nivå. Samskipnadsrådet mener også at det bør være én instans som har et overordnet ansvar for utvikling og tilsyn av det nasjonale kvalitetsrammeverket. Ansvar for dette bør ligge hos Kunnskapsdepartementet. Et nasjonalt rammeverk kan binde målsetninger, tjenester og tiltak for kvalitet og profesjonalitet sammen til et helhetlig system, og bør synliggjøre sammenhengen mellom tilgang, styring, samarbeidsstrukturer og kvalitet

ORGANISERING AV KARRIERETJENESTER

Karrieretjenester er i dag svært ulikt organisert ved de ulike utdanningsinstitusjonene. Ved enkelte studiesteder er det Samskipnaden som tilbyr karriertjenester. Sammen huser karrieresentre for studentene i Bergen og SiO driver Karrieresenteret ved UiO. Samskipnadsrådet mener

Kunnskapsdepartementet i sitt arbeid med stortingsmeldingen om arbeidsrelevans bør gi tydelige signaler for utvikling av karrieresentre/ karrieretjenester i universitets- og høgskolesektoren.

Samskipnadsrådet viser til gode resultater og erfaringer fra organisering av karrieresentre fra andre land der utdanningsinstitusjonene har et tydelig ansvar for organisering og innhold i karrieretjenestene, og hvor karriereveiledning er en integrert del av studieløpet.

AVSLUTTENDE KOMMENTARER

For å sikre gode karrieretjenester for alle studenter er det avgjørende at både sentrale myndigheter og utdanningsinstitusjonene virkelig ønsker å gjennomføre flere og bedre tiltak. En videre vurdering av virkemidler fordrer et tydelig ambisjonsnivå for innholdet i karrieretjenester i høyere utdanning fra departementets side. Dette gjøres best ved at departementet tydeliggjør forventninger, målsettinger og oppfølging av målene stortingsmeldingen fastsetter (herunder økonomiske konsekvenser).

Samskipnadsrådet ser frem til å følge med på det videre arbeidet.

På vegne av Samskipnadsrådet,

Lisbeth Dyrberg

Styreleder